

VOINȚA POPORULUI

ZIAR INDEPENDENT DE PROPAGANDĂ NAȚIONALĂ

Director:
MIHAIL RUSSU

Independența este autoritatea informației.

REDAȚIA ȘI ADMINISTRATIA
A R A D
Strada ROMÂNULUI Numărul 6.

Criza agricolă

În declarațiile făcute presei pariziene, guvernul între altele a spus, că România străbate astăzi o epocă de acută, de penibilă criză a producției agricole.

Desființarea mării proprietăți și înlocuirea ei prin proprietatea de muncă a fost un act de justiție socială și o măsură de chezașie a ideii de stat. Dar aceasta reformă n'a putut fi întovărășită de întregul ansamblu de măsuri meinte să asigure micii proprietăți un randament egal cu acela al proprietății mar. *Țăranul munce, te astăzi, pe lotul lui, cu aceeași pricepere, cu aceeași neistovită putere și cu mai multă atragere de inimă decât muncea acum zece ani, pe moia magnaților maghiari sau în Vechiul Regat, pe moșia boerească.*

Cel care spune, că țăranul „nu mai muncește”, că „țăranul s'a boerit”, — acela nu cunoaște stările dela țară. Cel, care trece din când în când bariera orașului și se afundă în lumea satelor — altfel decât cu automobilul, — va vedea acolo o străduință nouă, o frământare de viață ale cărei roade vor ieși cândva, la iveală. Deci țăranul trebuie ajutat în această străduință în această frământare.

Primul lucru care trebuie făcut — și cât mai de grabă — este încheierea operațiunilor de parcelare, pentru că țăranul să știe hotărât, — odată pentru totdeauna — care este lotul lui.

De zece ani satele fierb. De zece ani cei cari au loturi nu știu, dacă vor rămâne cu ele căci cei cari nu au obținut încă, speră să obțină prin intervenții, sub cine știe care guvern viitor.

Inchise definitiv operațiile de împroprietărire, săteanul se va simți stăpân pe lot și va lucra cu hotărârea care decurge firesc din acest sentiment.

În al doilea rând, țăranul trebuie sprijinit, trebuie îndemnat în dorința lui de a munci mai bine, mai cu folos pământul. Și aci, este rostul școlilor de agricultură — după falimentul pe care l'a dat ideea, foarte frumoasă în sine, a împroprietăririi agronomilor, și a transformării lor în apostoli ai buneii plugării.

Dar aceste măsuri — oricât de însemnate ar părea — sunt simple măsuri de detaliu pe lângă măsura cea mare, decisivă: *sporirea creditului agricol.* Atâta vreme, cât țăranul nu va găsi la banca lui din sat credit pe termen lung și cu dobândă mică, atâta vreme cât va fi lăsat pradă cametei, producția miciei proprietăți va fi insuficientă și inferioară. Codul cooperăției cuprinde, în adevăr, toate mijloacele de sporire a creditului agricol: *mijloace practice și utile.* Aplicarea acestui cod să se facă cu toată stăruința, pentru că nădejdiile care spânzură de articolele lui, să devină realitate.

Odată cu aceasta, se cuvine însă ca taxele cari au apăsător producția agricolă să fie scăzute cât mai mult — căci aceasta este unul din mijloacele de protejare, de încurajare a muncii țărănești.

Ofensiva producției trebuie începută cu o clipă mai de vreme. România nu mai poate întârzia în criza producției agricole, vrem să ne consolidăm, azi, zece ani după război. Mihail Russu

Săptămâna politică

Faptul, că Dl Titulescu nu va mai merge la Geneva, unde ani de-arândul ne-a reprezentat atât de strălucit țara, dovedește limpede, că între partidul liberal și Dl Titulescu a intervenit o ruptură mult mai gravă, decât s'ar fi putut bănuși în primele momente ale straniei demisiuni.

Neîndoios, Dl Titulescu ar fi putut răsturna în 24 de ore guvernul, avea și puțința s'o facă și motivele, care să-l îndemne la asemenea acțiune. N'a făcut-o totuși, și a acceptat combinația cu concediul și numirea la Londra, pentru a ocoli demisia fățișă, care ar fi atras automat demisia guvernului Vintilă Brătianu, astăzi în imposibilitate de a se complecta.

Deși profund desgustat de colaborarea Dsale cu liberalii, Dl Titulescu, plecând, nu a trântit guvernul, fiindcă nu a voit să fie acuzat de lipsă de lealitate față de Dl V. Brătianu, care a crezut permanent din Mai până în

Iulie, că Dl Titulescu e instrumentul opoziției național-țărănești, pentru — operarea guvernului liberal.

Iată de ce s'a recurs la asemenea absolut excepționale expediente, prin care Dl Titulescu a acceptat să își acopere retragerea de fapt.

Acum însă, la 1 Septembrie a expirat concediul de o lună, acordat Dlui Titulescu. Ce va face Dsa? Se duce să-și ia în primire postul dela Londra? Aturci tre:ue să-i apară în „Monitorul Oficial” demisia, perspectivă, ce îngrozește de moarte guvernul.

Dacă decretul de acceptare a demisiei de către Înalta Regentă, nu va apare în „Monitorul Oficial”, atunci Dl Titulescu rămâne în situația de ministru de externe și plenipotențiar la Londra în același timp!

Este o situație, care se va tranșa însă foarte curând, adecă odată cu căderea guvernului liberal.

Alex

CU SCĂRBĂ...

A trecut delirul alegerilor comunale, orașul Arad își are Consiliul comunal, pe care-l merită. E potrivit deci, ca acum, în liniște să reflectăm asupra celor întâmplare, să vedem, ce a însemnat într'adevăr mult trâmbițatul *succes dela Arad*

La aceste alegeri nu s'a prezentat o listă liberală, ci una maghiaro-liberală. Mai mult însă maghiară, decât liberală, liberalii străduindu-se mai mult, să-i scoată pe maghiari învingători, numai ca Parlamentul Aradului să nu fie ocupat de național-țărăniști. Căci de se prezentau ei singuri, cu toată arta lor electorală, trebuiau să înregistreze o înfrângere rușinoasă.

Pe când orice propagandă a candidaților opoziției era cu desăvârșire interzisă, a fost lăsat să se lăfăiască pe toate zidurile următorul manifest al listei maghiaro-liberale:

„Maghiarilor!

In ziua de 9 August se vor ține alegerile comunale. Așadar, trebuie să mergem cu un suflet, cu o voință și cu un gând, noi partidul maghiar, sub cutele steagului nostru, care steag este o idee, o țintă, pentru a câștiga o luptă mare.

Partidul maghiar va învinge în numele lui Dzeu!”

Urmează apoi iscălitura candidaților maghiari și români, pentru izbânda cauzei maghiare.

De nu se petreceau toate acestea sub ochii noștri, nu ne venea să cre-

dem, că perversitatea liberalilor s'a putut împinge atât de departe, și mai cu seamă aci, la frontiera maghiară. Iată, cea mai elocventă pildă de trădare de neam în zile grele. Și pentru ce? Pentru un stupid, dar meschin interes de partid, pentru un orgoliu prost și foarte desgustător plasat.

Și atunci se mai miră liberalii, că sunt urâți de orice român cu un pic de bun simț. că întreg neamul românesc se întoarce cu scârbă dela ei, ca dela niște leproși?

Dar să nu se creadă, că numai întreaga suflare românească îi privește cu ură și scârbă. Nu. Chiar și maghiarii, căror le-au dat sârutul lui Iuda, îi urâsc. Maghiarii au legat cu ei pactul, dar cu scârbă.

Iată declarația autentică, făcută de alesul Beller Hans:

„La aceea conferință de partid, la care am decis să votăm pe o listă comună cu liberalii, am consensnat în proces-verbal, că legăm pactul acesta cu scârbă...”

Nu începe nici o îndoială, că cu sentimentul stăm mult mai aproape de partidul național-țărănesc, ca de liberali, și dacă ne puteam lua după sentimente, duceam lista opoziției la izbândă.

Deci un scuipat formidabil în mijlocul obrazului, drept răsplăt! Dar și acesta — cu scârbă...

Liberalii din Arad au primit în sfârșit, după ce au umblat!

Spartacus

FILME

Raiduri, raiduri și iar raiduri...

Suntem în epoca raidurilor de tot felul și a performanțelor celor mai ciudate. După raidurile călare, după cele în trăsura cu cai, după raidurile aeriene împrejurul pământului, se părea că nu mai rămâne nici unul de făcut.

Totus, imaginația ineputabilă a sportmanilor găsește totdeauna ceva nou.

Astfel, zilele trecute au pornit dela Paris, din Place Concorde, doi domni, cari fac raidul Paris-Madrid într'un butoi pus pe două roate.

Cei doi originali fac cu schimbul: unul stă în butoi și altul împinge în chip de salahor sau trage, înhamat în chip de cal, butoiul pe două roate.

Față de o asemenea ingeniozitate, noi nu putem face altceva, decât să așteptăm să vedem pe cineva pornind într'un raid în roabă sau deabușelea, adică umblând în patru labe... Este în orice caz ceva mai multă originalitate.

Serbările Unirii Ardealului

Apropiindu-se ziua de 1 Decembrie, aniversarea a zece ani dela unirea Ardealului cu Patria-mamă, guvernul se refugiază la adăpostul „Astrei”, de care Dl Vasile Goldiș crede, că poate dispune. Inițiativa, bineînțeles, nu s'a luat din partea „Astrei”, dimpotrivă și aci e amestecată politica liberală.

Național-țărăniștii au dat însă o notă-comunicat, prin care afirmă, că serbările Unirii nu pot fi patronate nici de impopularul și grav sdruncinatul guvern liberal, nici de o societate particulară, cum e „Astra”, ci numai de un guvern, venit la cârma țării prin voința națiunii, răzimat pe asentimentul masselor populare și condus de principii legale și constituționale, adecă de un guvern național-țărănist.

Să vedem dar, cine va patrona serbările unirii: averescano-liberalii, ori național-țărăniștii?

Părerea noastră este însă, că e adânc murdar, ca o aniversare națională, atât de sfântă pentru noi, să fie țărâtă în mocirla politicianismului.

Întreaga națiune va lua parte la această serbare, și națiunea nu admite ca ziua aceasta măreață să fie speculată de către partidele politice!

Valer Spătar

Asemănări greșite

Moartea lui Radici va fi îndemnat presa românească să facă încă odată obișnuitele apropieri între popularul șef croat și conducătorii din Ardeal și din Vechiul Regat ai partidului național-țărănesc.

Elementele de asemănare atrag Steagul luptei de clasă, cu ceva internaționalism; lungă opoziție a „provinciilor” contra centralismului belgrădean; retragere din Parlament; declarație de nulitate a hotărârilor acestuia; al doilea Parlament la Zagreb. Lipsesc din fericire gloanțele de revolver.

Dar nimic comun în esență.

Răposatul Radici era un om purtat prin multe școli și vorbind, se spune, zece limbi. Avea o bibliotecă pe care o arăta cu mândrie, a lăsat însuși o serie de cărți scrise de dânsul în atâtea domenii.

Ar ajunge atâtea pentru a fixa distincțiile. Dar, în acțiunea lui însuși, în metodele ei, este o notă, care la noi lipsește. Radici nu purta numai din loc în loc discursurile lui populare și planurile lui de luptă, ci organiza viața economică și culturală a țăranilor săi, pe care-i voia aderenți nu pentru că numele lor era înscris pe steagul lui, ci pentru că, independenți cu mintea și cu interesele, puteau să se hotărască pentru politica lui, știind ce fac.

Mi-s'au părut necesare aceste constatări.

N. IORGA

Un profesor de sociologie dela Moscova despre acțiunea dlui Iuliu Maniu.

Di Serge Alexejev profesor de sociologie dela Universitatea din Moscova, care se află actualemente în țară, la stațiunea balneară Carmen-Sylva, a făcut ziarului „Ellenzék” câteva interesante declarații, pe cari le dăm mai la vale în traducere.

Vorbind despre acțiunea dlui Maniu, profesorul de sociologie dela Moscova a declarat:

Intr'un stat, unde nu există legalitate, unde nici conducerea Statului nu face eforturi pentru respectarea legilor și nu respectă legile de evoluție ale economiei naționale și ale administrației, acolo domnește nemulțumirea. Elementele subversive primesc acolo o substanță hrănitore în paguba elementelor de ordine. Intr'un astfel de stat nimic nu se întâmplă așa, cum în mod logic trebuie să se întâmple. Nemulțumirea face pe oameni nerăbdători, cari la un moment dat și fără să se sinchisească de rezortul cauzelor, răstoarnă ordinea actuală pentru orice formă de stat. De aceea, eu înțeleg foarte bine șovăiala Dlui Iuliu Maniu, care nu îndrăznește să întrebuinteze mijloace forte, pentru că știe, că în cazul când nemulțumirile izbucnesc într'o acțiune dezordonată, România va trece prin clipe îngrozitoare.

Imprumut pe pământ și casa
cu întăbulare la locul 1. esoperează mai estin și repede. „H E R M E S”
Arad, strada Românilui 6.

Iarăși... „pacea”.

Sunt cunoscute cetitorilor „Voinței Poporului” opiniile noastre cu privire la problema păcii.

În articolul „Pacea perpetuă” punem problema și subliniam evenimentul important în această materie: *pactul Kellog*.

Am fost printre primii, cari am comentat în cadrele unui articol această problemă.

Dar ceace ne face să revenim, e faptul că, apropiindu-se ziua semnării pactului Kellog, ziarele au început a se ocupa de faptul acesta, comentându-l.

L'au comentat așa cum putea fi comentat. Și-au spus cuvântul cu sentimentul necunoscutului și neprevăzutului în suflet. Ghiciai că, după fiecare rând se ascunde nesiguranța, imprecisul...

Un singur punct a fost, care a întrunit acordul tuturor gazetarilor: „nerealizabilitatea” idealului păcii.

Iată dar, că o neîncredere practică

umple opinia publică, manifestată prin oglinda ei: ziarele.

Dar, neîncrederea aceasta e de ordin *material*, și practic, — iar nici de cum nu se privesc lucrurile din punct de vedere „sufletesc”, moral.

Iar noi am scris încă în 12 Aug. crt., acestea: „*Faptul că exclamația pacifică întrece în grandoare pe toate celelalte, ne face să credem că acea exclamație are un substrat „sufletesc”. Substratul sufletesc e cel care tinde spre idealul p cii eterne.*”

Afirmația noastră își găsește sprijin într'un articol ulterior al Dlui Dem. Theodorescu în „Curentul” cu data de 22 August când scrie: *Așezarea păcii pe pământ e înainte de toate o operă „spirituală”, intensitatea acțiunii, ideii în sine e mai mult, decât cea mai palpabilă improvizație materială.*”

Și iată, ce am anunțat noi cu atâtea încredere, pactul Kellog a fost semnat deunăzi la Paris, de către reprezentanții autorizați ai națiunilor.

Manasie Marcu

ANCHETELE NOASTRE.

Roșia Montană

M'a mînat spre Roșia, în afară de anumite cauze, gândul unei liniștite recreații. Am plecat de acasă într'o călduroasă zi de sfârșit de Iulie. Trenul de munte, pornit din gara Turzii, te duce încet, în smîncituri de car, prin valea roditoare, lucrată rațional de poporația mixtă a celor câteva sate din scaunul Arieșului. Dela Moldovenești încolo se începe ținutul muntos. Linia ferată duce în sus, dealungul Arieșului. Alături se serpuiește drumul de cară. Regiunea, ce se întinde de aici încolo, are mult pitoresc. Intreg ținutul Munților Apuseni e o Elveție a noastră, Elveție ardeleană.

Cine vrea însă să guste frumusețile naturii, să nu aibă ochi decât numai pentru ele. Pe omul de aici și alcătuirile lui să le lase în afară de raza privirii și a preocupărilor sale. Să privească lumea de aici numai din geamul trenului. Cine dorește să se recreeze în Munții Apuseni, trebuie să-și lase acasă și inima simțitoare și mintea iscoditoare. Să aibă ochi numai pentru pitorescul naturii. Să nu fie preocupat de viața omului. Să se ferească a veni în atingere cu faptura omenească a acestor regiuni. Cine poate, s'o facă. Eu n'am putut s'o fac. De aceea petrecerea în Munții Apuseni mi-a fost prilej de nesfârșite, de amarnice, de sângeroase decepții.

Cele dintâi precizțiuni

Roșia Montană se află în județul Alba, la depărtare de 11 km de Abrud și de 6 km de linia ferată. Are gară la Gura Roșiei. De aici se face drumul cu trăsura. Apa pârâului din vale, puțină în seceta din vara aceasta mână mulțimea de șteampuri cari încep de aici din Gura Roșiei și se întind pe-o lungime de vre-o 6 km, până aproape de lacurile Roșiei.

Ne duce spre Roșia căruța cu un cal al unui băieș din Gura Roșiei. O parte a drumului o facem pe ziuă. În inserarea, care se coboară, ghicim că dealungul drumului se desfășoară satul Roșia. Casele lui se găsesc resfirate pe o întindere de aproape 3 km. Căruțașul bătrîn ne dă primele infor-

mații Se tânguește de greutatea vremurilor și de boala de plămâni ce nu-l slăbește. Simțind că tovarășul meu de drum e medic, se întoarce des la boala lui și la leacurile ce i-ar trebui. A lucrat la băi dela vârsta de 14 ani. Acum are împliniți 66. Primește ceva pensie. Puțină spre a putea trăi numai din ea. Are un șteamp, care îi aduce foarte puțin. Din gura lui auzim prima tânguire despre greutatea băieșitului. Nu-i dăm nici crezarea, nici ascultarea cuvenită. Ni se pare numai o vâicărea bătrânească. Ajunși în Roșia ochii desprind în întunerecul inserării lucruri sinistre. Și de o parte și de alta a drumului se înalță, ca stafii amenințătoare, zidurile în ruină ale caselor părăsite. Spusele căruțașului încep să ne fie confirmate dureros, sfâșietor de dureros.

Se pare că suntem într'un sat al morții.

Impresiile triste ne sunt alungate de bucuria sgomotoasă a familiilor noastre, cari ne așteaptă. Am venit aici pentru aer și recreare. Aer se găsește din belșug, curat și bun, Țca poate nicăiri în Munții Apuseni. Roșia e prinsă ca într'o mulcomă îmbrățișare de trei părți de dealuri. E ferită de vânturi și de schimbările repezi ale climatei. Roșia are două mari bogății: aur și aer. Cu toate acestea moare, se prăpădește între amândouă.

În seara dintâi numai ghiceam semnele acestei dureroase pustiiri. În zilele ce au urmat am văzut-o și am cunoscut-o. Am văzut-o de pe fețele oamenilor ofițite de foamete și de pe trupurile lor secătuite de muncă grea. Am cunoscut-o din sutele de glasuri, cari plîngeau după belșugul vremurilor duse și se tânguiu amarnic de greutatea zilelor de astăzi. Era în glasul lor plînsul sugrumat al unor oameni cari mor, resemnați, împăcați cu inevitabilul sorții lor. Aproape două săptămâni, cât am stat în Roșia, am cunoscut deaproape pe acești desmoșteniți ai sorții. I-am cunoscut acasă, în casele lor curate, cu urme de viață orășenească; la șteampurile lor, de

muncă grea, puțin răsplătită — și în „tarnele” lor. I-am cunoscut în zile de sărbătoare, în portul lor orășenizat. I-am cunoscut și i-am îndrăgit. I-am îndrăgit pentru sufletul lor cald și ospitalier, pentru istețimea lor firească, pentru stăruința dărză și resemnată la muncă, pentru răbdarea nobilă, nelărmuitoare, cu care își supoartă mizeria de azi.

Pentru acest suflet, împodobit cu atâtea calități, trebuie salvați acești oameni, această aleasă mlădiță în trupina neamului nostru.

P. Suclu

(Va urma)

O presă fără autoritate morală.

Sub acest titlu a publicat Di Sever Stoica un foarte caracteristic articol în ziarul „Curentul”, din care extragem următoarele:

Presa maghiară, în deosebi cea oficială, e o adevărată evanghelie a ipocriziei. Să demonstrăm.

Urechile lectorilor maghiari sunt cotidian impuiate de ieremiadele monitorilor maghiari. Se bîrfește Statul român, cu sau fără prilej, se înfierază guvernul și gazetele național-țărăniști ori de câteori gardează interesele românești. Clăbucii apar cu promptitudine în colțul gurii, când „Kéleti Ujság” gîngăvește despre cea mai importantă problemă a națiunii române: subvenționarea școlilor maghiare.

Guvernul dela Budapesta prigonește cu asiatică și asină sălbăcie minoritățile din cuprinsul etnic al Ungariei. Presa maghiară n'a ridicat însă nici un cuvînt de protest. A mușamalizat totul printr'o unanimă și unguerească tăcere. Consecvent și sistematic.

În primăvara acestui an, studenții svabi au fost crunt și sîngeros tratați de ungurii care se deșteaptă. Presa maghiară dela noi n'a suflat nici un cuvînt.

Ziarul șvăbesc „Oedenburger Zeitung” a fost confiscat. Presa maghiară, care protestează împotriva cenzurii și pe drept, a tăcut.

Fostul deputat șvab în parlamentul maghiar, Di Dr Johannes Huber a fost țarît în fața tribunalului „pentru instigație și bîrfirea națiunii maghiare” pentru că a cerut școli primare cu limbă de predare germană. Presa maghiară a tăcut.

În Ungaria trăesc în 400 de comune peste o jumătate de milion de germani. N'au școli primare cu limbă de predare germană, decât în abia 30 de comune. Presa maghiară tace.

Cînd rectorul universității din Seghedin, d. dr. Carol de Tóth a declarat că „Germanii n'au în Ungaria de cât o singură datorie, să se maghiarizeze”, a fost aplaudat cu toate unghiile patriotice. Presa maghiară a tăcut însă ca în iarbă.

Și exemplele s'ar putea în-trui fără număr. Este însă de prisos. Căci o singură concluzie se degajează lămurită. Presa maghiară nu crede în chip sincer, că minoritățile trebuie să aibă și drepturi. Sever Stoica

Gramofone,

plăci, articolemuzicale, hîrtii de pachetat și de birou, tipărituri, articole de scris, gravuri de aramă, cărți, bibliotecă de imprumutat, plăci de gramofone pt. Palatul Elis schimb Kerpel Fischer. 154

Imprumutul României în gara Curtici

În ziua de 27 August fiind în cunoștință de sosirea transportului de 20 milioane Dolari, care sumă s'a trimis României drept avans din imprumutul contractat în chip atât de misterios de către guvernul nostru, trimisul ziarului nostru s'a transportat în gara Curtici, unde s'a convins personal de exactitatea celor anunțate.

În gara Curtici, trimisul nostru a văzut un vagon blindat, însoțit de un însărcinat american, care împreună cu un delegat al Băncii Naționale și doi funcționari superiori din Direcțiunea Generală a Siguranței Statului, însoțesc vagonul cu dolari până la București. Vagonul blindat mai era păzit și de patru jandarmi.

În sfârșit ne-a sosit deci avansul mult așteptat, asupra căruia planau atâtea îndoeli în lagărul opoziției. Din parte-ne suntem fericiți de a putea anunța ca primii acest eveniment. **Re p.**

Acțiune de pace din partea României

La conferința interparlamentară, ce a avut loc săptămâna trecută, președintele delegației române, Dl Djuvara a rostit un discurs, prin care a stabilit, că războiul mondial a pretins 12 milioane morți și 20 milioane răniți, nemai amintind, că a costat 340 miliarde dolari. La fiecare soldat căzut, trebuie socotiți încă 5 civili, morți în urma foametei ori mizeriei războiului. Astfel pe lângă 12 milioane căzuți, trebuie încă socotiți 50-60 milioane morți. Cifrele acestea îngrozitoare înseamnă, că rassa albă a comis o sinucidere și s'a expus peirei sigure, când a început războiul mondial. Dl Djuvara a făcut apoi propuneri de pace în numele parlamentului și poporului român, propunând în numele României țării din Centrul Europei un Locarno a Europei Centrale.

Discursul Dlui Djuvara a fost aplaudat frenetic, timp de mai multe minute.

Ministrul-președinte cere demisia celor implicați în panamaua petrolului

Dl ministru Duca a primit o epistolă dela Dl ministru-președinte, în care ocupându-se de panamaua petrolului de pe valea Dâmboviței, pretinde ca toți parlamentarii liberali și funcționarii publici cari au avut orice parte în panamaua petrolului, să-și dea imediat demisia, căci partidul nu poate tolera, ca din partidul liberal să facă parte oameni corupți.

Adecă toți corupții să plece din partidul liberal! Dar atunci ne întrebăm nedumeriți: ce mai rămâne din partid? De ce vrea Dl Vintilă Brătianu să-și disoalve partidul? Căci, onoare celor ce fac excepție, în cazul acesta Dsa va rămâne desigur cu foarte puțini partizani.

Dl ministru-președinte a fost însă prudent, numai pe aceia i-a somat să-și dea demisia, cari sunt implicați în panamaua petrolului. Ce ar fi însă, dacă ar trebui să facă același lucru toți parlamentarii și funcționarii publici, cari sunt implicați în toate panamaele descoperite și nedescoperite până acum? **Ce-ar fi?** **I. P.**

Economice — Financiare

Falimente

Rând pe rând, firme importante se scufundă, târând după ele zeci de altele, în insolvență. Comerț, ca și industrie, suferă de restrângerea fatală a consumațiunii generale.

Această criză a puterii de absorbție a mărfurilor fabricate se datorește însă, în mare parte, prețurilor exagerate, dezvoltate la adăpostul protecționismului excesiv.

Umflarea prețurilor de vânzare a mărfurilor fabricate în țară a împins publicul la restrângerea consumului, care n'a putut fi reluat, chiar când industriile menționate au scăzut prețurile.

Din nefericire falimentul unei mari industrii înseamnă lăsarea pe drumuri a unei noi serii de muncitori, pe lângă atâția alții. În ultima analiză, falimentul, care-și întinde neagra-i aripă asupra întregii țări, înseamnă condamnarea la foame a unei tot mai vaste categorii sociale de lucrători și funcționari. Moratoriul e amânarea dezastrului, nu soluționarea lui.

Dl Vintilă Brătianu, care a imaginat nefasta-i politică financiară „*prin noi înși-ne*”, politica inactivității și strangulării instituțiilor neliberale, are de ce să fie multumit.

Falimentul cuprinde întreaga economie particulară.

Dar în același timp, zecile de mii de înfomețați, victime ale politicii sale financiare, își cer dreptul la viață și la activitate.

Va fi în stare, autorul moral al mizeriei lor actuale, să le redea puțința de a munci, câștigându-și o modestă și cinstită existență? **Rlc.**

Banca Asociață va scăpa de faliment. Cei ce au cerut declararea în stare de faliment a Băncii Asociațe, nu și-au timbrat cererile în regulă, și astfel au fost respinși. Nefiind dispuși să depună suma de 12.000 lei de frică că nici atât nu vor mai primi, se speră că banca va scăpa astfel de faliment.

RAVASUL SAPTAMANII

Spor de salar la Uzinele comunale din Arad. Tribunalul Arad, prin deciziunea sa a găsit îndreptățită cererea sporului de salar cu 30 la sută a muncitorilor dela Uzinele Comunale din Arad, precum și a conductorilor și controlorilor dela tramvaiul comunal, dispunând, ca să li-se plătească diferența în mod retrograd până la 1 Ian.

Din partea Uzinelor Comunale, Dl inginer *Tripa* a prezentat decizia Comisiei interimare, care a și dispus să se plătească diferența, ordonând 420.000 Lei pentru acest scop. Muncitorii și ceilalți angajați, primesc astfel acum ulterior câte 5-6000 Lei.

Albania — regat. Zilele trecute au fost mari serbări naționale în Albania. Președintele *Achmed Zogu* a fost ales cu unanimitate și în entuziasmul călduros al populației, rege al Albaniei. Astfel țărișoara aceasta a devenit regat. Se speră, că odată cu acest eveniment de mare importanță, se va întrona ordinea și legalitatea în țara aceasta mult sbuciumată de revoluții. Noi nădăjduim că frații noștri aromâni, cari trăesc în număr foarte mare în Albania, vor duce de acum o viață mai liniștită, putându-se desvolta pe viitor în spirit național.

Regele *Achmed Zogu*, după încoronarea sa va pleca la Roma și va cere în căsătorie pe fiica *Giovanna* a regelui Italiei.

A fost prins un hoț din trenuri. La sosirea trenului 271, în gara Sânt-Petru german, locuitorul *Vădăran Vlada* din com. Munar, a reclamat șefului gării, că i-au dispărut 15.000 Lei din buzunar. S'a făcut control în tren, dar nu s'a dovedit nimic. Când a plecat trenul, un ins a fost observat suindu-se. S'a dat semnalul de oprire. Cel care doria să se suie în tren, a svârșit banii în gardul din apropiere, de unde i-a luat șeful gării.

S'a făcut anchetă și s'a aflat că hoțul e *Korlaci Iosif* din *Kisvárdá* (Ungaria). Trecuse abia de trei zile granița prin Valea tui *Mihai*... dar clandestin. Păgubașul și-a luat banii, iar hoțul înaintat jandarmilor.

Rugăm autoritățile din Pecica și Rovine, ca să ne anunțe dacă li sa predat o roată de automobil ce s'a pierdut acum trei săptămâni pe șoseaua Arad-Pecica.

Palatul partidului țărănesc din Croația în flacări. Din Zagreb ni-se anunță, că Luni noaptea palatul partidului țărănesc din Croația, al cărui președinte era mult regretatul *Radici*, a luat foc, arzându-i acoperișul și întreg etajul. În cercurile croate domnește mare febră, căci atentatul se atribuie centraliștilor sârbi din Belgrad. Se așteaptă mari surprize din partea croaților.

Hoți de trenuri pe linia Arad-Brașov. Poliția din Arad a fost încunștințată, că pe linia Arad-Brașov operează în ultimul timp o bandă periculoasă, care a jefuit acum câteva zile pe membrii teatrului național din Sofia: *N. Teodorov* și *G. Atalomsfor*, furându-li se întreg bagajul din tren. Pentru a pune capăt jafului, s'a dispus ca toate trenurile accelerate și exprese să fie însoțite de agenți de poliție. Se speră, că astfel se va da de urma bandiților.

Sinucideri. *Mușan Toma* de 47 ani din com. *Prunișor*, s'a sinucis strangulându-se de un arbore din grădina. — *Serban Ileana* de 24 ani din com. *Siclău*, s'a sinucis prin strangulare.

La cursurile profesoarei diplomate în pian și canto *Aranka Szalay* și prof. de vioară *Paul Békefi*, se primesc elevi începători și înaintați. — Piața *Avram Iancu* 7, et. II.

Se filmează un roman a Reginei Maria. Se anunță, că *Regina Maria* a pus la dispoziția unei case de cinematograf din America, romanul „*Păpușa Magică*” spre a fi prelucrat pentru film. Se zice, că în filmul acesta va juca un rol chiar și *Regina Maria*.

Curs de vioară. Dl *Bela Deák* începe cursul său de vioară pentru începători și înaintați, la 1 Sept. Inscrieri și lămuriri se primesc în librăria *Oláh* (Palatul minoriților).

Controlorul Mladin nu a defraudat. Este aproape un an, de când *Primăria Arad* a introdus cercetare disciplinară împotriva controlorului de vamă *Petru Mladin*, sub învinuirea de a fi defraudat suma de 600.000 lei. Nu s'a putut dovedi nimic pozitiv împotriva sa, totuși s'a făcut denunț parchetului. Judecătorul de instrucție făcând noui cercetări, l'a găsit nevinovat și astfel *Petru Mladin* a fost reintegrat în postul său. Dar pentru șicanele suferite pe nedrept, cine-l va despăgubi?

Protestul notarial. Notarii din județul Arad au ținut o adunare de protest, sub președinția Dlui. *Nicolae Gheorghiu*, împotriva ordinului ministerului de interne, prin care li se ia sesiune de pământ. Notarii voiau să se adreseze justiției, dar Dl. subprefect *Lazar* i-a asigurat, că la intervențiile dlui. prefect s'a promis retragerea ordinului, ce periclitează interesele materiale ale notarilor Dnii Dr. *Ioan Ursu* și Dr. *Sever Ispravnic* au asigurat deasemenea pe notari de sprijinul lor în caz de nevoie.

Poșta Redacției

Dlui. *Fueraș V. G.* com. *Chereluș*. Poeziile Dv. vor fi publicate în „*Voința Poporului*” începând cu Nrul viitor. Cât pt. cererea Dv. de corespondent vă acceptăm anunțându-vă totodată, că cu poșta de azi v'am expedit și o legătură necesară, eu bine!

Dlul publicist *C. Georgescu Obrejița*. Suntem încântați de serviabilitatea Dv. și vă acceptăm ca corespondent al ziarului nostru. Cu Nrul de azi începem expedierea regulată a „*Voinței Poporului*” pe adresa Dv. și sperăm, că în scurt timp se vor înmulți și numărul abonaților noștri din aceea comună mulțumiri anticipate și salutări cordiale.

RATOPAX este stăpitorul de șobolani și soareci cel mai bun și cel mai perfect, o înfăptuire minunată a industriei chimice moderne. Cu o singură sticlă se poate ajunge la rezultate considerabile, se poate scăpa o casă întreagă de pacostea șobolanilor și șoarecilor. Nenumărate cazuri dovedesc, că după o singură întrebuințare s'au găsit 80 — 100 șobolani pieriți. Pe lângă aceasta însă pentru om și animalele domestice, întrebuințarea de **RATOPAX** un prezintă nici un pericol. Se poate primi în farmacii și drogherii cu prețul de 115 Lei. Cereți prospect printr-o carte postală dela *Chemorom Institut Chimic din Satu-Mare* care firmă trimite numai în comunele, unde nu se poate încă primi, pentru suma de 115 Lei, fără spese de poștă, o sticlă de **RATOPAX**. Nr. 241

CREMA DE FATĂ

„**MARGIT**”¹⁴⁰

De vânzare pretutindeni

Lichidare totală autorizată

la **I. Grallert și fiul**

cel mai vechiu și cel mai mare magazin de

CEASURI și BIJUTERII

246 cu prețuri foarte reduse

Arad, Bdul Regina Maria No 8

SUPERFOSFAT

gunoi artificial se poate comanda și se poate primi chiar în cantități de câte 100 kg. la Reprezentanța Generală din loc:

Societatea Comercială An. a AGRICULTORILOR din Arad

Telefon 463. No. 233

Cinematograful MALUL-MURESULUI și APOLLO

1—3 Septembrie **Bărbatul în șea**
Vine! DAMA CU HAINA NEAGRĂ Vine!
Vine! CAMPIONA MONDIALA Vine!

Cinematograful „Urania“

1—3 Septembrie
Râvna după benzin

Cinematograful „Elisabeta.“

Telefon 70 154
 Joi — Vineri
Amărăciunile satanei
 Sâmbătă — Marți
LACRIMI DE EFMEE
 Vine! **ANTONIA** Vine!

Tribuna liberă

Din Macea primim spre publicare:
Intâmpinare la articolul: „Se impune o anchetă severă“.

publ în »Ap Naț« la 28 Iun. și 15 Iulie c.

Pseudonimul »Cristal« dela »Apărarea națională« (nu cumva este cumătrul N. Crișan cel cu contrabanda de mătasă?) în amintitul număr de gazetă și-a luat penibilul angajament, de a se erija în apărătorul putregaiului administrației noastre comunale, al cărei faimos erou este notarul comunal de aici George Fărcaș, cunoscut bătăuș ordinar, concubin, spoliator direct și indirect al populațiunii cu diverse taxe ilegale, redactor de procese verbale false, mameluc și protector sectar etc, atribuidu-mi o serie de calomnii murdare (demne de cel informat și informatorul lui) pentru simplul motiv, că am avut îndrăsneala să replic abuzurilor de tot soiul ale măriei sale notarului comunal »Nu suntem în Patagonia Dle notar și nici în atelierul de inși!...«

Imbecilităților unui fost inși — chiar ducă azi o notar comunal — voi reaga așa după cum merită, la instanțele judecătorești, unde îi voi spăla potlogăriile așa dupăcum merită, unde se vor spulbera în vânt toate teoriile stupide (ca și cei ce le-au creat) ale geamurilor și a circumstanțelor atenuante ulterioare, față de un »delict« săvârșit anterior de nime, prin care am protestat contra samavolniciei arbitrare și ilegale a notarului comunal, care a suprimat o alegere de membri la statul școlar spre a putea proclama »aleasă« fără alegere lista pe care figura pretinul sâ, predicator baptist în comuna noastră, și se vor mai dovedi rând, pe rând, și celelalte »veritabile« delict pe cari »ice-oă« eu le-aș fi comis (veritabile firește numai în memorabila logică a și mai memorabilului nostru notar) cu cei 100 locuitori etc. pe cari eu i aș fi urnit la prefectura județului pentru »primeneala« buzunarelor ce li-sa făcut — firește, tare foarte »legală« — și a coastelor dospite, (adeacă vedeți D-Voastră eu i-am urnit și nu năcazurile lor față de strașnica legalitate ce li-se aplică!) Iar după ce se va face cuvenita dovadă cu toate formele ei legale, D-Ta Dle Cristal vei fi obligat să-mi faci plăcerea de a-mi publica răspunsul meu integral și legal — pe care mi-l-ai refuzat amânându-mă cu vorba, deși și-am cerut să faci anchetă prealabilă — fiindcă pe semne așa cereau »interesele« D-Tale și a »inocentului« D-Voastră informator lezat. Și apoi de »finit« când vei fi silit să faci pe »mea culpa« pune-ți cenușă pe cap, făcând o cură duhovnicească într'un local de penitență, după ce în prealabil vei fi făcut »ploconul« cuvenit celui ce te-a asaltat cu bârfelile paitațelor și a pilărițelor din târguri, autorul »câbezei« din comuna noastră.

Atât de-o camdată, și la revedere acolo unde vom fi citați!
 Macea, la 25 August 1928.
REMUS OANCEA paroh ort. român

MOBILE cu prețuri reduse se găsesc la **A. Wiegenfeld** Arad, Moise Nicoara (Petöfi-u.) No. 9-II 123

Iosif Muzsay ARAD vis-a-vis de teatrul **Preț curent de primăvară**

Costum de pânză	Lei 1360	Pantaloni I-a	Lei 430
» » » Covercoat	1430	Pardisiu de cauciuc	480
» » modă	1650	Pardisiu fregoli	2100
» » modă în dif. culori	1950	Costume pentru elevi	400
Pantaloni ce tenis	680	Trench coats	2400

Croitorie la modă! 144 **Mare asortiment de postăvarie!**

Haine pentru bărbați și copii

se confecționează după ultima modă dela 1000 Lei în jos, la **EUGEN MADARÁSZ**, croitor pt. bărbați Str. Eminescu 41. 179

Viptul de casă cel mai ieftin,

abonamentul lunar Lei 1100, în afară de restaurant Lei 1000. Prânz Lei 25, cină Lei 15 în

Restaurantul București Arad, Piața Avram Iancu 10 201

Vânzare forțată
 din cauza mutării
Sticlăria FISCHER Arad
 = Vânzare de mobilier. Prăvălia de închiriat

Direcțiunea școlii de stat pentru ucenicii industriali din Arad.

Nr. 168—1928.

Programa înscrierilor la școala de ucenici industriali pe anul școlar 1928-29.

- Septembrie: Astra vagoan, Atelierele C. F. R. și C. F. Arad-Podgoria.
- Sept. Ind. de Fer, Hendl, Abionci, Rudkovszki.
- Sept. Patronii met. ci cu litere A—R.
- Sept. „ „ „ S—Z.
- Sept. Patronii tâmp. cu litera A—H.
- Sept. „ „ „ I—R.
- Sept. „ „ „ S—Z.
- Sept. Sculptori, strungari în lemn, tapetari.
- Sept. Croitori, blănari, cojocari.
- Sept. Pantofari, ciobotari, curelari, argăsitori, giamantagi.
- Sept. Macelari, brutari, cofetari, chelneri, bucătari.
- Sept. Barbieri, coafori, tipografi, compactori.
- Sept. Alte profesii, aci neînșirate.
- Inceperea cursurilor.

Pentru neînscriserea elevilor la timp, patronii contravenie: și se vor amenda cu amenda minimă de lei 400.

La înscriere fiecare elev se va prezenta cu certificatul școlar sau carnetul de control a ultimei clase frecventată și cu suma de Lei 200. Elevii ucenici cu pregătiri superioare școlii de ucenici, vor mai plăti încă Lei 40. pentru lucrările de dispensare.

Direcțiunea.

DANUBIA

Societate generală română de asigurare Timișoara

Pe lângă prețurile cele mai avantajoase, face asigurări de dotă (zestre), pentru caz de moarte și pentru copii.

Agentura principală:

136 **ARAD, str. Eminescu 15**

atelierul nostru de reparat automobile și tractoare

orice lucrări de specialitate această, deasemenea confecționarea de arcuri speciale, tocirea cilindrelor și osiilor motorice, suduri, etc. pe lângă prețurile cele mai convenabile. — Stațiunea de benzină și ulei, spălarea mașinelor. — Rugăm sprijinul on. public **Frații Fleischer Arad, Str' Rusu Sirianu 15.**

Ce liți:

„VOINTA POPORULUI“

A T R A G E M

atențiunea onoratului public, să cumpere mobile direct dela producător tot așa de bune și mai eține ca în magazine

IOAN SFAT

tâmplar Arad, Str. Miner-vei No. 28. (Fosta Ilona.)

„AMERICA“

Societate de asigurare pt. caz de moarte

Reprezentanța generală:
 Arad, strada Alexandri 11 a
 Numarul membrilor 12.000

Primește asigurări pt. caz de moarte până la etatea de 85 ani, fără vizită medicală.

Taxa de înscriere 1.200 lei
 Contribuție pentru fiecare caz de moarte 100 Lei

Suma asigurata 100.000 Lei
 La 60 zile după cazul de moarte, plătim suma asigurată.
 Primim agenți și agente în loc ori provincie, cu salar fix și comision 210

Lămpi - candelabre,

făcute din lemn, forme de pălării etc. izvorul cel mai ieftin de cumpărare la

Kolarov strungar de lemn Arad, Str. Seminarului 5. 137

Dacă veniți la Lipova

și voiți să plecați cu amintiri plăcute, necondiționat să cercetați Cafenea, restaurantul și hotelul

„J a p a n“

cu aranjament mondain. Bucătărie de primul rang serviciu conștiincios. Camere curate, prețuri efitine. În permanență bere proaspătă „HAGER“ Orchestră țiganească de primul rang. 185

G. 13319—928

Pulicație de licitație.

În baza execuției de escontentare efeptuată în ziua de 6 Iunie 1928 pe baza decisului Judecătoriei Mixte Arad cu Nr. 2949—1926 obiectele sechestrate în procesul verbal de execuți Nr. G. 13319—928 mașina și alte obiecte prețuite în suma de Lei 1000 cuprinse în favorul Kertész și Havas reprezentat prin Dr. Augustin Zeiner avocat în Arad, pentru suma de Lei 600 capital, precum și spelele stabilite până în prezent se vor vinde la licitație publică în Arad Calea Saguna Nr. 160 în ziua de 31 August 1928 la ora 5 d. m. conf. art. de lege IX. §-ului 107 și 108 din anul 1881 al lezei exec. Arad, la 7 August 1928.

Tragere la sorți în fiecare lună Puteți câștiga 220.000

în caz norocos, dacă participați la ASIGURAREA LEI de bătrânețe cea mai rentabilă și solidă din țară. Cereți prospect!

BĂNĂȚEANA și ARDELEANA SOC. AN. DE ASIGURARI GENERALE ARAD, STRADA ROMANULUI NRUL 6

RAMURILE SOCIETAȚII SUNT:

Asigurări de viață, accidente, incendiu, furt prin spargere, transporturi și de grindină.

AGENȚI și ACHIZITORI se caută în toate orașele și în toate localitățile din țară, pe lângă o remunerație bună.

Cenzurat: Prefectura Județului.

Girant responsabil: Dr. Theodor D

Arad
 Palatul Cultural
 Inocențiu Lange. prof.
 4780